

ת"פ 13302/11/18 - ס' א' ג' נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 13302-11-18 מדינת ישראל נ' א' ג'

מספר בקשה: 4

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק
המבקש (הנאשם) ס' א' ג' ע"י ב"כ עו"ד בנימין בן נתן
נגד
המשיבה (התביעה) מדינת ישראל ע"י שלוחת תביעות, רחובות

החלטה

מבוא

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 ועבירה של התנגדות למעצר, לפי סעיף 47 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח משולב), תשכ"ט - 1969.

לפי כתב האישום, בתמצית, ביום 27.3.17 התקבל דיווח במשטרה לפיו בתחנת דלק סתריה נצפה אדם מכה בחורה צעירה וכן נמסר תיאור של רכב. בעקבות הדיווח, הגיעו השוטרים נאור אטיאס וכפיר צורדקר לתחנת הדלק והבחינו ברכב התואם את הדיווח. באותה העת ישבו הנאשם ואחר ברכב. משהבחינו הנאשם והאחר בשוטרים החלו בנסיעה תוך שהשוטרים דולקים אחריהם. במהלך המרדף, חצה הרכב באור אדום ובשלב מסוים עלה הרכב על המדרכה והאחר ברח מהמקום. בהמשך למתואר, משביקשו השוטרים לעצור את הנאשם התנגד למעצר בכך שבעט ברגלו של השוטר כפיר וכן בעט בשוטר נאור. בנסיבות אלו, סירב הנאשם להושיט ידיו לצורך איזוק ואיים על השוטר באומרו "אני אשחט אותך. אני זוכר את הפרצוף שלך יא בן זונה ... מי אתה אני אבוא אליך ואזיין אותך יא הומו". בהמשך, המשיך הנאשם לבעוט בשוטרים וסירב להיכנס לניידת המשטרה, תוך שהוא נעזר ברגליו למנוע את כניסתו.

2. בא כוח הנאשם הגיש בקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק. לטענתו, במהלך חקירתו של הנאשם מסר כי שוטר תקף אותו, למרות שהוא סובל מנכות וכי לא התנגד למעצר. יתר על כן, בתום חקירתו ביקש להתפנות לבית החולים ונמצא כי התגלתה אצלו חבלה קלה בלחי ורגישות מעל הצלעות. עוד טען, כי המחלקה לחקירות שוטרים לא חקרה את תלונתו בשל "זניחת התלונה", וזאת למרות שלא נעשה ניסיון ממשי לזמן את הנאשם לחקירה. תחת זאת הסתפקה המחלקה לחקירות שוטרים במזכר לפיו נעשה ניסיון טלפוני לאתרו. עוד הוסיף, כי לא נהיר כלל באילו נסיבות נערך המזכר והמחלקה לחקירות שוטרים לא שלחה לנאשם זימון באמצעות דואר רשום, כנדרש. מכאן טען בא כוח הנאשם, כי התביעה נקטה באכיפה ברחיקת בכך שהגישה כתב אישום נגד הנאשם מבלי לברר את תלונתו נגד השוטר בגין תקיפה הגורמת חבלה של ממש. לעניין זה טען גם, כי כתב האישום הוגש בשיהוי

של ממש, כשנתיים לאחר האירוע.

3. התביעה השיבה, כי הנאשם לא עשה דבר על מנת לקדם את עניינו, לא פעל מיוזמתו להגיש תלונה וגם לאחר הגשת כתב האישום לא הגיש תלונה מפורטת. לטענתה, בנסיבות אלו, ניתן להקפיא את המשך בירור כתב האישום לצורך הגשת תלונה מפורטת למחלקה לחקירות שוטרים.

4. בא כוח הנאשם הוסיף והגיב על תשובת התביעה, כי לא היתה כל מניעה לזמן את הנאשם למחלקה לחקירות שוטרים, ופרטיו של הנאשם, לרבות בא כוחו באותה תקופה, היו בידי המדינה. עוד טען, כי הואיל והמחלקה לחקירות שוטרים פעלה בניגוד להנחיות שהותוו על ידי פרקליט המדינה לעניין זימון נאשמים לחקירה בדואר רשום, ואף מעקב אחרי זימון זה, ולאור השיהוי הרב והנזק הראייתי שנגרם בשל כך, אין מקום לאפשר חקירה מאוחרת על ידי המחלקה לחקירות שוטרים אלא יש להורות על ביטול כתב האישום.

דין והכרעה

5. חשוד בביצוע עבירות כלפי שוטרים מוסר בחקירתו במשטרה, כי שוטר תקף אותו וגרם לו חבלה. התלונה מועברת למחלקה לחקירות שוטרים, אשר לא מקיימת חקירה כלשהי, לאחר שניסיון לאתר את החשוד טלפונית לא צלח. המחלקה לחקירות שוטרים אינה פועלת לזמן את החשוד בדואר רשום או בדרך אחרת. בה בעת, מוגש כתב אישום נגד החשוד בגין עבירות כלפי שוטרים. האם בכך נפל פגם בהתנהלות הרשויות שיש בו להצדיק ביטול כתב האישום מחמת אכיפה בררנית?

6. הנחיית פרקליט המדינה מספר 2.18 מסדירה את מדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם חשוד בביצוע עבירה כלפי שוטר מתלונן על שימוש בכוח מצד שוטר. לפי ההנחיה, מקום בו שוקל תובע להגיש כתב אישום נגד אזרח בגין עבירות כלפי שוטרים, ובמהלך הבדיקה מתברר שהאזרח החשוד העלה טענות בדבר שימוש בכוח כלפיו על ידי שוטר באותו אירוע, יוודא התובע כי תלונת האזרח הועברה למחלקה לחקירות שוטרים. התובע ישהה קבלת ההחלטה בתלונה נגד האזרח עד שהמחלקה לחקירות שוטרים תקבל החלטה באשר לתלונת האזרח נגד השוטר. רק לאחר שהמחלקה לחקירות שוטרים תקבל החלטה בעניין התלונה נגד השוטרים ינתן "אישור שפיטה" להעמדה לדין של האזרח, אם לאו.

7. תכליתה של הנחיית פרקליט המדינה למנוע קבלת החלטות סותרות על ידי שתי רשויות אכיפה, ואף קבלת החלטות סותרות על ידי בתי המשפט (בש"פ 834/11 **קבודי נ' מדינת ישראל** (8.2.11)).

8. המחלקה לחקירות שוטרים אינה עורכת חקירה נגד שוטר במצב בו האזרח זנח את תלונתו. אולם, השאלה הנשאלת היא, מתי מוסמכת המחלקה לחקירות שוטרים לקבוע כי אזרח זנח את תלונתו? לשם כך, יש לדון בשאלת משנה - כיצד על המחלקה לחקירות שוטרים לזמן את האזרח לצורך גביית תלונתו, בטרם תקבע כי זנח האזרח את תלונתו?

שאלה דומה נדונה ברע"פ 3588/16 **אלקובי נ' מדינת ישראל** (27.3.17) (להלן - "**רע"פ אלקובי**"). באותה פרשה החליטה המחלקה לחקירות שוטרים שלא לחקור את תלונתן של שתי נאשמות בטענה כי זנחו התלונה. התביעה טענה, כי די בהעתקים של מכתבי זימון לנאשמות המצויים בתיק המחלקה לחקירות שוטרים, כדי ללמד כי הנאשמות זומנו לחקירה, אולם זנחו טענותיהן. בית משפט השלום (כבוד הנשיא, השופט צחי עוזיאל), בפסק דינו מיום 15.11.15, קבע כי בהיעדר אישור שהמכתבים אמנם נשלחו בדואר רשום, לא ניתן היה לקבוע כי הנאשמות זנחו תלונותיהן, ומכאן כי נפל פגם בהתנהלות רשויות התביעה, בכך שהוגש כתב אישום נגד

הנאשמות, בעוד שתלונותיהן נגד השוטרים לא נחקרו כלל. לפיכך ביטל בית משפט השלום את כתב האישום נגד הנאשמות (ת"פ (ת"א) 45014-12-14). בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורה של התביעה וקבע שלא היה מקום לבטל את כתב האישום (ע"פ (ת"א) 58750-12-15). בית המשפט העליון, נתן רשות לערער על פסק הדין, תוך שאימץ הסכמות הצדדים בפסק דין מיום 27.3.17. מההסכמות שקיבלו תוקף של פסק דין עולה, שככלל, יש לברר את תלונתו של אזרח קודם להגשת כתב אישום נגדו. הפרקליטות אף הודיעה, כי בניגוד לעבר, יש "מעקב אחרי שליחת מכתבים" (הכוונה למכתבים רשמיים הנשלחים למתלוננים - א.פ.). בנסיבות העניין, לא היה תיעוד כי מכתב רשמי אמנם נשלח והתקבל אצל הנאשמות. לפיכך, הוסכם כי הטיפול בכתב האישום נגדן יוקפא עד שיתאפשר להן להגיש תלונה מפורטת למחלקה לחקירות שוטרים, אשר תברר תלונותיהן ותחליט על הגשת "אישור שפיטה", אם לאו.

9. מרע"פ אלקובי עולה, כי דרך המלך היא בזימון האזרח באמצעות דואר רשום תוך נעקב אחרי שליחת המכתב וקבלתו. למעשה, מרע"פ אלקובי אף עולה כי הפרקליטות אימצה פרקטיקה זו.

10. במקרה הנדון, אין מחלוקת כי המחלקה לחקירות שוטרים לא זימנה את הנאשם באמצעות דואר רשום וממילא לא נערך מעקב אחר משלוח מכתב. למעשה, התביעה גם לא טענה, כי זימנה הנאשם באמצעות דואר רשום. חלף זאת, הגיש בא כוח הנאשם מסמך בכותרת "טופס טיפול בחומר משטרת" ובו צוין כי יש לפנות לנאשם לצורך בירור התלונה. כן צוין בטופס "אין מענה בטלפון. 27.7.17". על פניו עולה מהטופס כי נעשה ניסיון אחד בלבד להתקשר לנאשם ביום 27.7.17, דהיינו כארבעה חודשים לאחר שניתן רע"פ אלקובי. עם זאת, לא נהיר מטופס זה מי ניסה להתקשר לנאשם ומדוע לא נערכו ניסיונות נוספים. יתר על כן, הנאשם נחקר במשטרה כבר ביום 28.3.17. לא נהיר מדוע נעשה ניסיון בודד זה לאיתור טלפוני אך כארבעה חודשים לאחר חקירתו. לא זו אף זו, במהלך דיוני המעצר במ"י 62189-03-17 הדגיש כבוד השופט גיא אבנון, כבר ביום 28.3.17, כי יש להעביר התיק למחלקה לחקירות שוטרים בהקדם האפשרי.

11. מכאן, שגם בהנחה שמאן דהוא ערך ניסיון טלפוני לאיתור הנאשם - ואין רישום מדויק על כך - אין בכך כדי לספק את הדרישה המינימלית לממצא כי הנאשם זנח את תלונתו.

הנה כי כן, נפל פגם באי זימון הנאשם באמצעות דואר רשום לצורך הגשת תלונה נגד השוטר במחלקה לחקירות שוטרים. ההחלטה שהנאשם זנח את תלונתו, בנסיבות אלו, אינה ראויה ואינה תקינה. מכאן, כי אישור השפיטה התקבל שלא כדין ובניגוד לפרקטיקה שעליה הצהירה הפרקליטות בעצמה בבית המשפט העליון.

12. מה דין הפגם שנפל בהתנהלות רשויות התביעה?

13. כידוע, בבוא בית המשפט לבחון בקשה לביטול כתב אישום מחמת טענות להגנה מן הצדק, לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב - 1982, על בית המשפט לאזן בין השיקולים השונים באמצעות מבחן תלת שלבי: בשלב הראשון, בוחן בית המשפט את הפגמים שנפלו בהליך ואת עוצמתם; בשלב השני, נבחנת השאלה אם בקיום ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות; ובשלב השלישי, יעניק בית המשפט את הסעד ההולם המאזן כראוי בין השיקולים, האינטרסים והערכים העומדים ביסוד ההליך הפלילי, ובין הפגמים שנפלו בהליך (ע"פ 4444/16 פלוני נ' מדינת ישראל (10.10.18); ע"פ 2868/13 חייבטוב נ' מדינת ישראל (2.8.18); ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ', פ"ד נט(6) 776, 806 (2005)).

14. לפי הלכת הבטלות היחסית, שהוחלה גם במשפט הפלילי, יש להבחין בין הפגם ובין תוצאות הפגם.

על ההחלטה בדבר הסעד הראוי לקחת בחשבון את מכלול הנסיבות, לרבות התנהגות הצדדים, הפגיעה שתיגרם להם או לאינטרס הציבורי, האפשרות לתיקון ולירפוי הפגם, השלב בו מועלית הטענה, והפגיעה הפוטנציאלית בהגנת הנאשם (ע"פ 1053/13 **הייכל נ' מדינת ישראל** (23.6.13)).

15. טענה של אזרח כי הופלה בהיעדר בירור ממצה של תלונתו בדבר אלימות מצד שוטר, בעוד שתלונת השוטר נגדו הובילה לכתב אישום - עשויה לשמש כבסיס לממצא בדבר אכיפה בררנית (ראו, למשל: ע"פ (י-ם) 10645-02-14 **מדינת ישראל נ' ממן** (25.8.14); ת"פ (קריות) 44405-06-16 **דניאל נ' מדינת ישראל** (27.11.17); ת"פ (רמ') 22622-09-13 **משטרת ישראל תביעות - שלוחת רמלה נ' אהרון** (23.2.15); ת"פ (י-ם) 35831-12-10 **מדינת ישראל נ' דהן** (29.10.19)).

16. אולם, לא כל טענה בדבר הפלייתו של אזרח תוביל בהכרח, לביטולו של כתב האישום, ויש לבחון את נסיבותיו של כל מקרה ומקרה, לפי מבחני האיזון והבטלות היחסית שנקבעו.

17. ברע"פ אלקובי, הנזכר, החליט בית המשפט העליון, בהסכמת הצדדים, כי התוצאה של הפגם היא להקפיא את המשך ניהול כתב האישום ולאפשר תחילה את בירור תלונת הנאשמות במחלקה לחקירות שוטרים.

18. אין בידי לאמץ את עמדת התביעה, כי יש לאמץ פרקטיקה זו, שהומלצה ברע"פ אלקובי על ידי בית המשפט העליון, גם במקרה הנדון, וזאת ממספר טעמים:

האחד, ההליכים השונים בפרשת אלקובי התבררו טרם חודדו ההנחיות בדבר הצורך במשלוח זימון באמצעות דואר רשום ומעקב אחרי משלוח הדואר וקבלתו. לא זה מצב הדברים בענייננו. משניתן רע"פ אלקובי, ניתן היה לצפות, כי רשויות התביעה יפעלו לפיו, ובהתאם לעמדת הפרקליטות, כפי שהובעה בבית המשפט העליון, בדבר משלוח זימונים באמצעות דואר רשום ואף מעקב אחר הזימונים. למרבה הצער, למרות שעניינו של הנאשם הועבר למחלקה לחקירות שוטרים מספר חודשים לאחר שניתן רע"פ אלקובי, המחלקה לחקירות שוטרים לא פעלה לפי המתווה שקבע בית המשפט העליון;

השני, בניגוד לרע"פ אלקובי - שם התעורר ספק אם המכתב נשלח, אם לאו - במקרה הנדון, לא היתה כלל מחלוקת כי המחלקה לחקירות שוטרים לא זימנה הנאשם באמצעות דואר רשום, וזאת ללא כל הסבר;

השלישי, היה בידי המחלקה לחקירות שוטרים מידע בדבר פרטי הנאשם, לרבות כתובת ואף פרטי סניגורו בהליכי המעצר ולא ניתן הסבר כלשהו מדוע לא זימנה המחלקה לחקירות שוטרים את הנאשם בדואר רשום או באמצעות בא כוחו בהליכי המעצר;

הרביעי, מהמסמך שהוגש נראה, כי המחלקה לחקירות שוטרים ביצעה אך שיחת טלפון אחת בניסיון לאתר את הנאשם, וזאת בהנחה שניתן להתייחס לפרטים שרשומים במסמך שלא נהיר כלל מי ערכו ובאילו נסיבות לא היה מענה. בשיחה כזו ללא מענה, ככל שבוצעה, בוודאי שלא ניתן לראות זניחת תלונה;

החמישי, הנאשם התלונן בחקירתו כי השוטר דרך לו על הצוואר ונתן לו מכות על צלעות, למרות היותו נכה, וכי השוטר גרם לו לחבלות, כפי שעולה מתעודות רפואיות. לעומת זאת, לנאשם מיוחסות אך עבירות של אימים והתנגדות למעצר. במצב דברים זה, ניתן לצפות מהמחלקה לחקירות שוטרים לעשות מאמץ, מעבר לשיחת טלפון שלא נענתה, לצורך בירור תלונה כה חמורה;

השישי, חלפו שנתיים מאז האירוע, ולא ניתן לערוך בירור עובדתי ממשי במחלקה לחקירות שוטרים בשלב זה, לאור הזמן שחלף. יש להדגיש בהקשר זה, שמטרת הקפאת כתב האישום בכל מקרה, הוא לאפשר בירור ממשי

של תלונה, שמלכתחילה לא בוררה בשל פגם בהתנהלות הרשות. אין על הנאשם לשאת בתוצאות המחדל בשל הזמן שחלף, ובפרט כאשר כתב האישום הוגש בשיהוי ממשי ללא כל טעם.

19. הנה כי כן, במקרה הנדון המחלקה לחקירות שוטרים החליטה כי הנאשם זנח את תלונתו, למרות שכלל לא זימנה אותו באמצעות דואר רשום. המחלקה לחקירות שוטרים הסתפקה ברישום שיחת טלפון שהנאשם לא ענה לה כטעם לסגירת תלונתו ללא חקירה ובהמשך לכך ניתן אישור שפיטה. נסיבות עריכת ניסיון ההתקשרות בטלפון כלל לא ברורות ולא נהיר מי ערך ניסיון זה. מכאן, שנפל פגם בהתנהלות המחלקה לחקירות שוטרים ובהתנהלות התביעה שהגישה כתב האישום ללא בירור תלונתו של הנאשם.

בקיום ההליך הפלילי, בנסיבות אלו, חרף הפגם יש משום פגיעה בתחושת הצדק וההגיונות, וזאת משום הפלייתו של אזרח שהוגש נגדו כתב אישום, בעוד שתלונתו כי השוטר נהג כלפיו באלימות כלל לא בוררה. תחושת אי הצדק מתעצמת, הואיל והנאשם ייחס לשוטר כי תקף אותו בצורה קשה ואף גרם לו חבלה - המתועדת בתעודה רפואית - בעוד התביעה ייחסה לנאשם - ומבלי להמעיט מחומרת העבירות - אך עבירות של איומים והתנגדות למעצר. משמע, כי האזרח הופלה באופן חמור ביחס לשוטר בבירור תלונתו, ומכאן כי עומדת לו טענה של אכיפה בררנית. הותרת הפליית האזרח על כנה עשויה לפגוע באמון הציבור כלפי מערכת המשפט, ומן הדין, כי בית המשפט ידאג לבנייתו מחדש של אמון זה.

20. לאור הצטברות הטעמים במקרה הנדון, אין להסתפק בסעד של בטלות יחסית, משמע בבירור מאוחר של תלונת האזרח, אלא יש להורות על ביטול כתב האישום.

21. לאור האמור, אני מורה על ביטולו של כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק ואכיפה בררנית. הדין הקבוע ליום 18.9.19 - מבוטל.

המזכירות תמציא החלטה זו לצדדים.

ניתן היום, ד' אב תשע"ט, 05 אוגוסט 2019, בהעדר הצדדים.